

Szirmabesenyő Nagyközség
Önkormányzatának Gazdasági programja
(2014-2019)

Szirmabesenyő Nagyközség Önkormányzatának Gazdasági programja (2014-2019)

elfogadva a 26/2015. (V.28) Kt. határozattal

I. Bevezetés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. i CLXXXIX. törvény 116. szakasza az önkormányzatok gazdasági programjával kapcsolatban a következőket írja elő:

A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program, fejlesztési terv – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – kiemelten tartalmazza az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

A képviselő-testület a jelen gazdasági programban meghatározottakat figyelembe veszi minden gazdasági jellegű, a gazdálkodásra, a település működtetésére, fejlesztésére vonatkozó döntésnél, különös tekintettel az éves költségvetési rendeletek elkészítése és összeállítása során.

A gazdasági programban meghatározott célkitűzések eléréséhez a képviselő-testületnek az alábbi szempontokra kell tekintettel lennie:

- településpolitikájában erősíteni szükséges a komplex rendszerben gondolkodás és a hosszú-távú tervezés szemléletét és módszerét;
- a lakosság, különösen a legifjabbak számára vonzó jövőképet kell kialakítani;
- az egyes célokat egymásra épülően, egymást kiegészítő, egymást erősítő, ezáltal az egész programot magasabb szintre emelő hatású (szinergia) módon kell meghatározni és megvalósítani;
- humán- és reáلكataszterek elkészítése révén sokkal jobban kell élni a helyi szellemi kapacitásokkal, fizikai lehetőségekkel, természeti adottságokkal;
- kulcskérdés-és feladat: a település hosszú távú, megbízható, stabil működését biztosító anyagi források, eszközök megteremtése.

Ezen szempontok alapján a képviselő-testületnek ügyelnie kell arra, hogy az egyes elképzelések úgy valósuljanak meg, hogy azok a legfőbb célként meghatározottakat segítsék, járuljanak hozzá a részcélok megvalósításához.

A jelen gazdasági programban meghatározott célok, elképzelések megvalósításához a képviselő-testületnek biztosítani kell a szükséges anyagi eszközöket, valamint a vagyont. Az anyagi eszközök, valamint a vagyon gyarapításához – az állam által nyújtott forrásokon túl – feltétlenül szükség van:

- a pályázati lehetőségek megismerésére, pályázásra, illetve
- új fejlesztési forrásokat teremtő lehetőségek feltárására, a meglévő és feltárt anyagi források hatékony felhasználására,
- a lakosság széles körben történő bevonására, aktivizálására.

A helyzetelemzés, illetve az arra épülő gazdasági program összeállítása során az alábbiakat vettük figyelembe:

- a település korábbi gazdasági programjának megállapításait,
- a Központi Statisztikai Hivatal releváns, a központi feldolgozás alapján elérhető adatait (adott esetben más-más időszakra vetítve, bizonyos trendek hitelesebb alátámasztása érdekében);
- a település lakossága által (200 db kérdőív révén) megfogalmazott véleményeket, illetve elképzeléseket, igényeket,
- a településen működő vállalkozók, vállalkozások (100 db kérdőív alapján megfogalmazott) véleményét és jövőre vonatkozó javaslatait;
- a polgármesternek a képviselő-testülettel eddig részletekben egyeztetett elképzeléseit,
- a képviselőtestület tagjainak az eddigi közös munka során felvetett javaslatait,
- az önkormányzat működtetésében résztvevő intézmények vezetőinek javaslatait, elvárásait, elképzeléseit,
- az önkormányzat jelenlegi, illetve várható pénzügyi helyzetét.

Az önkormányzatok helyzete, feladatrendszere, működésének feltételrendszere jelentősen megváltozott. A korábbi önkormányzati feladatok egy része a közigazgatás más szintjére került. Ez látszólag az önkormányzatok feladatainak csökkenését jelenti, ugyanakkor a meglévő feladatok ellátásához, a fenntartható fejlődéshez szükséges anyagi források előteremtése tekintetében sok többletmunkát, bizonyos tekintetben egyfajta kiszolgáltatottságot jelent.

II. Helyzetelemzés

1. Szirmabesenyő főbb jellemzői: rövid története, geográfiája, speciális helyzete, adottságai

Szirmabesenyő az Észak-Magyarországi régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található, nagyközség státuszú, Miskolc város agglomerációjába, közigazgatásilag a miskolci járásba tartozó település. A Bükk hegység keleti lejtői és a Sajó folyó nyugati partjai között fekszik.

Lakosságának száma: mintegy 4500 fő, területe: 15,75 négyzetkilométer. Több ezer éves leletek bizonyítják emberlakta múltját. A települést 1291-ben említik először Besenew néven, első lakói a Miskóc (Miskolc) nemzetséghez tartozó Besenyeiek voltak. Nevének másik elemét a Rákóczi-birtoklást követően tulajdonba lépő grófi Szirmay családról kapta.

Településünk „ereklyéje” – az eddig kihasználatlan, de állagát tekintve megőrzött – műemlék kastély a család nevét viseli. A kastély a XVIII. században épült barokk stílusban. A község központjában található a grófi család által ajándékozott, 1762-ben épült római katolikus templom is.

A mai nevét 1939 óta viselő Szirmabesenyő – fekvése révén – kiváló természeti adottságokkal rendelkezik, lakosságának megélhetéséhez minden időszakban adottak voltak a kedvező környezeti feltételek és lehetőségek. Különleges, egykor aktív pincefaluként is működő Király-hegy nevű része megőrzésre váró hagyományokat idéz.

A rendszerváltás utáni időszak a település komfortossá tételének jegyében telt el. Kiépült és általánosan használtba került a vonalas infrastrukturális hálózat. A kertvárosi jelleget sugárzó kulturált arculat, a csendes, nyugalmas lakókörnyezet vonzóvá tette a települést. Nőtt presztízse, az idetelepülés igénye, amelynek kielégítése érdekében az önkormányzat révén 2007-ben újabb építkezésre alkalmas telkek, majd utcák nyíltak.

Településünkön található egészségügyi központ, általános és művészeti iskola, óvoda, bölcsőde, művelődési ház, községi könyvtár, gyógyszertár, római katolikus, görög katolikus és református templom, takarékszövetkezet, posta.

Szirmabesenyő számára egészen speciális helyzetet jelent Miskolc város közelsége. Számos tekintetben előnyökkel (a helyinél jóval kedvező munkalehetőségek, jó kereskedelmi ellátási, sokszínű és differenciált szolgáltatási, kiváló közlekedési viszonyok, könnyen elérhető oktatási, kulturális, művelődési, sport és szórakozási lehetőségek), más tekintetben hátrányokkal jár (a helyi szolgáltatások szűkösek, a munkaképes lakosság mintegy 80 %-a napi 8-10 órát tölt távol lakhelyétől, az alvótelepülés-jelleg számos jele érzékelhető: visszafogott a közösségi élet, több tekintetben hiányzik a kellő lakossági aktivitás).

A páratlan sajátosságok, egyben lehetőségek: sík területek, folyó, vonzó hegyi környezet, ipartelepítésre alkalmas terület, nagyszerű elérhetőségi paraméterek (az M30-as autópálya közelsége, illetve a 26-os főút mentén a Sajó völgyének északi kapuja) az elmúlt ciklusokban kialakított, alapjaiban komfortos infrastrukturális ellátottság egy vonzó, élhető – és jó esélyekkel összkomfortossá tehető lakóhely képét rajzolják ki.

1. Demográfiai adatok és jellemző tendenciák

A demográfiai helyzet, a változások trendje meghatározó tényező mind egy ország, mind pedig egy település jövője szempontjából, hiszen a legfontosabb belső tőkeeleme népességének, humán erőforrásának számossága és minősége (egyaránt).

a) A lakosság létszámának változása (15 éves ciklusban)

Év	Lakónépesség száma az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat) (fő)	Állandó népesség száma (fő)
2000.	4776	4817
2001.	4775	4805
2002.	4729	4760
2003.	4663	4716
2004.	4623	4680
2005.	4581	4658
2006.	4581	4646
2007.	4535	4605
2008.	4531	4606
2009.	4480	4588
2010.	4419	4533
2011.	4318	4476
2012.	4317	4486
2013.	4240	4436
2014.	n.a	cca. 4406
2015.	n.a	cca. 4376

Állandó népesség: Az adott területe bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk).

Lakónépesség: Egyetlen lakóhelyük az összeírás helye, és ott életvitelszerűen tartózkodnak.

Hazánk lakosságának száma: 9.849.000 fő (2014-ben), átlagos népsűrűsége: 105,87 fő/km², Szirmabesenyőben: cca. 285 fő/km²; országos és helyi trend: a népesség fogyása.

A népesség alakulását alapvetően két indikátor mutatja: a születés-halálozási és a vándorlási mutatók.

b) A születések, halálozások számának változása

Év	Születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)
2010	24	66
2011	38	57
2012	33	50
2013	22	59
2014	29	14

c) *Vándorlási mutatók*

Vándorlás	2009	2010	2011	2012	2013
Elvándorlás	175	168	215	186	190
Odavándorlás	142	145	159	209	153

A születési-halálozási és vándorlási mutatók egyértelműen jelzik a népesség létszámának változásában észlelhető fogyási trend statisztikai okait. A természetes fogyás mellett többen elköltöztek; lakossági felmérésünk azt bizonyítja, hogy a lakosság döntő többségének igen erős kötődése mellett is mintegy 25 % azok száma, akik kínáló jobb munkalehetőség esetén elhagynák a települést. Az állandó népesség és lakónépesség közötti rés visszaigazolja Besenyőre is jellemző, egyébként országos tendenciát: egyre többen keresik boldogulásukat Budapesten, a Dunántúlon és külföldön (nem feladva az állandó lakcímet). Miközben a magánforrás megtermelőjeként és fogyasztóként is máshol jelennek meg.

d) *A lakosság kor szerinti megoszlása*

Kor szerint	2010	2011	2012	2013
Állandó népességből a 0-2 évesek száma (%)	2,25 %	2,46 %	2,41 %	2,30 %
Állandó népességből a 3-5 évesek száma (%)	2,43 %	2,01 %	2,36 %	2,43 %
Állandó népességből a 6-13 évesek száma (%)	5,91 %	6,19 %	6,33 %	6,36 %
Állandó népességből a 14 évesek száma (%)	1,04 %	0,78 %	0,85 %	0,79 %
Állandó népességből a 15-17 évesek száma (%)	3,20 %	3,19 %	2,92 %	2,66 %
Állandó népességből a 18-59 évesek száma (%)	62,72 %	62,13 %	61,44 %	61,14 %
Állandó népességből a 60-x évesek száma (%)	22,46 %	23,24 %	23,70 %	24,32 %

A mutatók közül kiemelt figyelmet érdemel a 18 év alattiak és a 60 év felettek aránya, külön-külön és összevetve – egyaránt. Összehasonlításképpen néhány közeli, illetve hasonló méretű település, Budapest adatai, és országos átlagadatok, miközben, Szirmabesenyőben: 60 év felettek aránya: 24,32%; 18 év alattiak aránya: 14,54%.

A 60 éven felüliek aránya: Miskolcon:25,75%; Ongán: 17,18%; Bőcsön: 17,70%; Kistokajban: 16,02%; Ricsén: 21%, Cigándon: 17,81%, Budapesten: 25,96 %; országos átlag:24,19%.

A 18 éven aluliak aránya: Miskolcon:16,55%; Ongán: 23,17%; Bőcsön: 24,53%; Kistokajban: 16%; Ricsén: 21%, Cigándon: 21%; Budapesten:15,01%; országos átlag: 17,59%.

e) A lakosság korcsoport szerinti megoszlása

Korcsoport	2010	2011	2012	2013
Gyermek és fiatalkorú (fő)	672	655	667	645
Munkaképes korú (18-59 es korig; fő)	2843	2781	2756	2712
Időskorú (60 év felett; fő)	1018	1040	1063	1079
Összesen (fő)	4533	4476	4486	4436
Gyermek és fiatalkorú (%-os megoszlás)	14,82 %	14,63 %	14,87 %	14,54 %
Munkaképes korú (18-59 éves korig; %-os)	62,72 %	62,13 %	61,44 %	61,14%
Időskorú (60 év felett; %-os megoszlás)	22,46 %	23,24 %	23,70 %	24,32 %

f) Bölcsődések, óvodások, általános iskolások

Státusz	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bölcsődés (fő)	0	24	26	25	18	22*
Óvodás (fő)	111	104	105	100	102	98*
Általános iskolás (fő)	196	190	189	204	207	207 **

*(2015 I. negyedéves bölcsődés, óvodás átlagos statisztikai létszám)

** (általános iskolásokra vonatkozó adat 2014-2015-ös tanévre, a 2014.10.01-ei adatgyűjtésnek megfelelően)

A kor szerinti megoszlás és a korcsoportonkénti kimutatás jelzi: alapvetően egy kellő utánpótlás nélküli előregedési folyamat/állapot jellemzi településünket.

2. Infrastrukturális és lakhatási viszonyok

a) A lakásállomány alakulása

Év	Lakások száma/db
2007	1605
2008	1612
2009	1624
2010	1632
2011	1673
2012	1679
2013	1681
2014	1683

A lakásszám növekedés a jelzett időszakban jól érzékelhető, jelentősnek mondható. Az önkormányzat által 2006-ban kialakított 80 db új lakótelek nem csupán egy új településrészt hozott létre, de minőségi változásokat is eredményezett: úgy a magasabb komfortfokozattal

rendelkező, korszerűbb házak/lakások számában, mint a község szerkezetében és karakterében. A Bartók és Kodály utcák megnyitása és az új betelepülések sem tudták ellensúlyozni a jelzett népességfogyást.

b) Infrastrukturális ellátottság

Szirmabesenyő infrastruktúrális ellátottsága jónak minősíthető. A belterületi utak némelyikének leromlott állaga mellett a településünket a 26-os útra bekötő út és a Sajókeresztúrral, valamint Sajóvámossal összekötő utak állapota igényel halaszthatatlan felújítást.

Infrastruktúra megnevezése	2013. év	Lakások száma Szirmabesenyőben 2013. évben	Infrastrukturális ellátottság %-os megoszlása
Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	1543	1681	91,79
A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna hálózatba) bekapcsolt lakások száma (db)	1277	1681	75,97
Háztartási gázfogyasztók száma (db)	1496	1681	88,99
Összes gázfogyasztók száma (db)	1559	1681	92,74
A háztartási gázfogyasztókból a fűtési fogyasztók száma (db)	1494	1681	88,88
Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (2012 évi adat; db)	1634	1681	97,20
Háztartási villamosenergia-fogyasztók száma (db)	2096	1681	124,69
Villamosenergia-fogyasztók száma (db)	2180	1681	129,68
Internet-előfizetések száma (db)	875	1681	52,05
Internet-előfizetések xDSL hálózaton (db)	643	1681	38,25
Internet-előfizetések kábeltelevízió-hálózaton (db)	200	1681	11,90
Internet-előfizetések vezeték nélküli hálózaton (mobil internet nélkül) (db)	32	1681	1,90

Az önkormányzati kommunikáció szempontjából is különös jelentőséggel bír az internet előfizetések száma, mely még így is a 71%-os magyar és 68%-os EU-átlag alatt van.

3. Foglalkoztatási körülmények, feltételek és lehetőségek

a) Foglalkoztatás

A helyi munkaképes lakosság túlnyomó része döntő mértékben a településen kívül dolgozik. a munkaügyi központ adatai alapján 2015. I. negyedév végén 214 fő az álláskeresők száma.

Új kezdeményezés: az álláskeresők személyre szóló felmérése az önkormányzat által megtörtént. Az álláskeresők döntő többségének lehetőségeit nagymértékben befolyásolja sokszor teljes képzetlenség, illetve a megfelelő végzettség/képzettség hiánya. A munkanélküliek egy része nem képes (kisebb része nem is hajlandó) a rendszeres, fegyelmezett munkavégzésre.

b) Munkanélküliségi ráta

Az országos átlag: 7,8 %; B-A-Z megyei átlag: 11,8%; a szirmabesenyői átlag: 5,4%

c) Közfoglalkoztatásban részt vettek/vevők száma

Év	2010	2011	2012	2013	2014	2015/1.fév
Fő	54	57	74	146	119	84

Az elnyert támogatások révén elsősorban a hagyományos településüzemeltetési tevékenységek kerültek előtérbe, egy-egy kiegészítő elemmel. A rendelkezésre bocsátott forrásokból nem került sor a géppark jelentős megújítására, a műszaki feltételrendszer javítására. A helyi adottságok és igények lehetőséget kínálnak a hagyományos, rutinszerű tevékenységet meghaladó, képzéssel egybekötött, értékteremtő munkára is.

4. Az önkormányzat és intézményei által végzett feladatok; a polgármesteri hivatal működése

Önkormányzatunk a korábbi ciklusokban – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. i. CLXXXIX. törvény értelmében – jó színvonalon látta el a kötelezően előírt, valamint önként vállalt feladatait.

A tapasztalat azt mutatja, hogy – a kötelező feladatok színvonalának fenntartása mellett – az önként vállalt feladatok újragondolása, bővítése, a kötelező elemek közül a településüzemeltetés és vagyonkezelés szervezeti és szerkezeti módosítása indokolt, az ahhoz szükséges források kigazdálkodásával és megteremtésével.

A polgármesteri hivatal és a járási hivatal kirendeltsége tevékenységének közös színteréül szolgáló hivatali épülettömböt kinőtte a két szervezet, a hivatal gazdasági csoportja fizikailag egymástól távol van. A megörökölt, jelenlegi informatikai rendszer nem alkalmas a gyors, pontos, ezáltal hatékony munkavégzésre.

5. Szirmabesenyő gazdasági, vagyoni, pénzügyi helyzete

Az önkormányzat vagyona a 2014. évi zárómérleg alapján: 4.758.660 E Ft

a) Ingatlanvagyon

Vagyonelem megnevezése	Értéke: E Ft-ban	Részaránya: %-osan
Forgalomképtelen törzsvagyon (nem terhelhető, nem értékesíthető, a kötelező feladatok ellátást biztosító vagyon)	2.585.248,-	56
Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon (meghatározott feltételekkel terhelhető és értékesíthető vagyon)	1.559.138,-	34
Forgalomképes (szabadon megterhelhető, értékesíthető)	448.182,-	10
Összesen	4.592.568,-	100 %

Forgalomképtelen törzsvagyon: közutak, közterületek, járdák, épületek, buszmegállók

Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon: községháza, bölcsőde, óvoda, iskola, egészségügyi központ, művelődési ház és könyvtár, kmb-iroda, idősek klubja, napközi otthon, Szirmay kastély, gazdasági csoport épülete, irattár, sportpálya-épület, műhelyek, raktárak.

Forgalomképes vagyon: repülőtérsi terület, zártkerti szántó, kert gyümölcsös, rét, legelő, ravatalozó, pihenőház.

Az adatokból kiderül, hogy kevés a mobilizálható forgalomképes ingatlanvagyon, azok döntő többsége kihasználatlan, az arányaiban magas földterületek hasznosítása pedig nem megoldott. Jelenlegi állapot: a lakosság egy része – kvázi kiskerti jelleggel – önkormányzati földeket művel meg, termel zöldségfajtákat, szedi a földterület hasznait, a szívességi használat dokumentálása nélkül.

Egyes (több célra is hasznosítható) területek elhanyagoltsága pedig rontja az egyébként általánosan kedvező településképet.

Egyes önkormányzati földterületeken – a Pro Lecsó program keretében – a földművelés, földhasznosítás önkéntesek és közfoglalkoztatottak bevonásával megkezdődött

b) Költségvetési elemek

Az önkormányzat gazdálkodását a takarékos, biztonságra törekvő, kockázatmentes tevékenység jellemezte. A likviditás minden évben folyamatos és stabil volt, sem fejlesztési, sem működési hitel felvételére, egyéb pénzügyi műveletekre nem került sor.

Az elmúlt 4 év költségvetési rendelet szerinti főösszege 3.021 millió Ft körül alakult.

A) Bevételi oldal (E Ft-ban)

Megnevezés/	2011	2012	2013	2014	2015
Intézményi működési bevételek	31.256,-	39.844,-	41.126,-	36.617,-	26.907,-
Önkormányzat sajátos működési bevételei	245.285,-	232.790,-	82.520,-	111.969,-	95.000,-
Önkormányzat költségvetési támogatása	478.004,-	569.182,-	262.847,-	279.754,-	229.924,-
Felhalmozási és tőkebevétel	43.436,-	3.837,-	114.235,-	212.869,-	
Pénzeszközátvétel	27.198,-	32.068,-	22.493,-	80.779,-	6.673,-
Működési hitel	-	-	-	-	-
Fejlesztési hitel	-	-	-	-	-
Értékpapírhozam	-	-	-	-	-
Pénzmaradvány	1.757,-	44.158,-	70.496,-	55.683,-	75.000,-
Bevételek összesen	826.936,-	921.879,-	595.093,-	777.671,-	433.504,-

Pénzmaradvány:
 2011: 44.158,-
 2012: 70.483,-
 2013: 55.880,-
 2014: 80.796,-

B) Kiadási oldal (E Ft-ban)

Megnevezés/	2011	2012	2013	2014	2015-terv
Személyi jellegű	212.514,-	217.197,-	150.521,-	213.537,-	161.099,-
Munkaadókat terhelő járulékok	57.427,-	55.427,-	37.105,-	49.802,-	43.655,-
Dologi és egyéb folyó kiadások	117.056,-	118.176,-	132.907,-	133.738,-	138.912,-
Pénzeszközátadás	317.894,-	387.125,-	40.419,-	39.314,-	6.500,-
Szociális juttatások	61.934,-	60.367,-	49.887,-	32.521,-	15.000,-
Beruházások	15.811,-	-	124.776,-	109.970,-	13.280,-
Felújítások	-	13.137,-	2.420,-	117.985,-	
Hiteltörlesztés	-	-	-	-	
Kiadások összesen	782.636,-	851.429,-	538.035,-	696.867,-	433.504,-

A gazdálkodás eredményeképpen évenként jelentkező pénzmaradványok jó alapot adtak a következő gazdálkodási év megtervezéséhez.

A 2014-es pénzmaradvány a kedvezőtlenebbé váló körülmények közepette relatíve jó mozgásteret biztosít az új képviselő-testület számára egyes elmaradt feladatok pótlására, elvégzésére, új kezdeményezésekre.

Drasztikus csökkenés látható az állami támogatások oldalán, melynek csak egyik oka az állam és az önkormányzatok közötti feladatátcsoportosítás. Szirmabesenyőt – lakosságának kedvezőbb foglalkoztatási és jövedelmi viszonyai miatt – rendkívül hátrányosan érintette például a személyi jövedelemadó és gépjárműadó központi becsatornázása, melynek érdemi

ellensúlyozása az állam részéről nem történt meg, pótlása a helyi adóbevételekből nem minden kockázat nélküli. A korábbi megfontolt gazdálkodást „nem jutalmazta” arányosan a jelentős veszteségeket felhalmozó önkormányzatokat érintő, adósságukat jóváíró kormányzati döntés és azt követő intézkedéssorozat.

6. Beruházások, fejlesztések, felújítások helyzete

Beruházás, fejlesztés	Forrás/ (pályázat)	Összeg (E Ft)
Iskolai informatikai beruházás	2011 TIOP	10.383,-
Biokazán (startmunka)	2011 Belügyminisztérium	10.850,-
Egészségpark kialakítása	2011 MVH	19.553,-
Térfigyelő kamerarendszer	2012 Belügyminisztérium	10.196,-
Infrastruktúrafejlesztés; könyvtár	2013 TIOP	7.995,-
Belterületi csapadékvíz	2013-2014 EU-s ÉMOP	213.950,-
Kazán csere; Eü. központ	saját	1.895,-
Kazán csere; Polg. hivatal	saját	1.808,-
Adósságkonszolidációba nem részesülő önk.	2014 Belügyminisztérium	112.000,-

A cikluson belül saját forrásból 3.703 E Ft, pályázati forrásból pedig 389.140 E Ft fejlesztés valósult meg.

Az új ciklusban eddig 3 pályázat beadására került sor. A pályázati rendszer „üzemszerű” működése az év második felére várható.

7. A vállalkozói szféra jelenléte, sajátosságai

Megnevezés	2010	2011	2012	2013
Regisztrált vállalkozások száma	525	527	505	510
Jogi személyiségű	97	106	109	111
Jogi személyiség nélküli	102	97	88	86
Társas vállalkozások	199	203	197	197
Egyéni vállalkozás	127	121	111	116
Kiskereskedelmi üzlet	35	29	30	30
Vendéglátóhely	15	16	15	14

A településünkön jelenlévő vállalkozások skálája (jogi státusz, ágazati besorolás, tőkeerő, foglalkoztatás stb. tekintetében sokszínű: egy részük, országos, regionális, megyei, más részük helyi székhelyű, számos besenyői lakos által tulajdonolt/vezetett vállalkozás székhelye, telephelye más településen (is) található.

Helyi iparűzési adó-alanyként mintegy 375 vállalkozás, vállalkozó jelenik meg. Az önkormányzat és a vállalkozói kör közötti folyamatos, rendszeres, formalizált kapcsolat kialakítására az első lépéseket megtettük.

8. Partneri és együttműködési kapcsolatrendszer

Önkormányzatunknak – a közvetlen szomszéd települések kivételével – korlátozott a kapcsolati hálója. Néhány szervezetnek tagja, illetve partnere. Tagja a Bükk-térségi Leader Egyesületnek, a Miskolc és Környéke Kistérségi Társulásnak, a Miskolc Térségi Hulladékgazdálkodási Társulásnak, a TÖOSZ-nak (a polgármester megyei küldött), a Mária Út zárándokút szervezetének (2015-től), részese a Hejő-Sajó „Fő a közös lecsó” ökológia-kertészeti foglalkoztatás-bővítő, munkahelyteremtő programnak. Az új önkormányzat regisztráltatta magát az Agrárkamaránál és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési hivatalnál is.

Önkormányzatunk határon túli, külföldi intézményesen kölcsönös kapcsolatokkal nem rendelkezik; testvér-települési kapcsolata egyelőre nincs.

Az országgyűlési képviselővel, a megyei és járási vezetéssel, a megyei szakmai partnerszervezetekkel, hatóságokkal, a megyei médiával konstruktív kapcsolat kiépítése részben megtörtént, interaktív, illetve folyamatban van.

9. Az önkormányzati tevékenység nyilvánossága

A lakossági és vállalkozói kérdőíves felmérés egyértelműen bizonyítja: a lakosság igényli a gyors, pontos, folyamatos, illetve rendszeres tájékoztatást, adott esetekben interaktív kapcsolatot. Az jelenlegi önkormányzati tájékoztatási rendszer ennek nem tesz eleget. Megszűnt a korábban volt írásos időszaki kiadvány, a kábeltelevízió által nyújtható tartalmi lehetőségek kihasználása nagyon korlátozott, a honlap pedig sürgős megújításra szorul.

10. SWOT- analízis (GYELV)

Egy általánosan elterjedt, stratégia, program alkotásához használt technika, amellyel a cél szempontjából releváns tényezőket csoportosítva számba vesszük.

- **Erősségek:** belső tényezők: pozitív dolgok, amik jól működnek és lehet rá befolyás, hogy még jobban működjenek.
- **Gyengeségek:** belső tényezők: olyan dolgok, amik nem jól működnek, de lehet rá befolyás, hogy jobb legyen.
- **Lehetőségek:** külső tényezők: olyan adottságok, amelyeket nem tudunk befolyásolni, de kedvezőek, és rájuk építve kihasználhatjuk az erősségeinket.
- **Veszélyek:** külső tényezők: olyan korlátok, negatív tényezők, amelyeket nem tudunk befolyásolni, és csökkentik a siker esélyeit, kockázatot is jelentenek.

Szirmabesenyő esetében – a teljesség igénye nélkül – az alábbi megállapításokat tehetjük.

Erősségek:

- logisztikai előnyök; kiváló megközelíthetőség (autópálya közelben, főút mentén, vasútvonal mellett);
- nagyváros (Miskolc) közelsége (munkalehetőség és a különböző szolgáltatások...);
- változatos, sokszínű természeti környezet (folyó, sík terület, hegy, pincesor...);
- csend, nyugalom, megfelelő közbiztonság;
- kertvárosi jelleg;
- kedvező lakossági összetétel;
- relatíve kedvező munkanélküliség ráta;
- általánosan kiépült vonalas infrastruktúra (víz, gáz, villany, út);
- beruházásra, tőkebefektetésre alkalmas iparterületek;
- befektetői érdeklődések;
- jó színvonalú bölcsődei, óvodai, iskolai és egészségügyi ellátás;
- a lakosság egy része magasán kvalifikált (orvosok, mérnökök, művészek...);
- a korábbi önkormányzat takarékos gazdálkodása.

Gyengeségek:

- szolgáltató infra szűkössége, egysíkúsága, hiánya (étterem, cukrászda, kismesterségek);
- kevés történelmi örökség, látnivaló, kuriózum, tradicionális helyi érték;
- a csapadékvíz elvezetés hiányosságai;
- helyi álláslehetőségek korlátozottsága;
- sportolásra alkalmas színterek (sportcsarnok, műfüves pálya, uszoda, rekreációs lehetőségek stb.) hiánya, illetve rossz színvonala;
- konstans szórakozási lehetőségek hiánya;
- kevés mobilizálható önkormányzati földterület;
- önkormányzati intézmények felújításra szoruló állapota,
- az önkormányzat és a helyi vállalkozók együttműködésnek hiánya;
- hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer hiánya (pl. nincs testvértelepülés...);
- az önkormányzati munka és a település életét bemutató nyilvánosság elégtelensége;
- az önkormányzat kockázatmentes gazdálkodása következtében el nem végzett feladatok jelentkezése.

Lehetőségek:

- kedvező adottságok ipari területek kialakítására;
- ipartelepítésben Miskolccal való kooperáció;
- befektetők révén működő üzemekben munkahelyek teremtése;
- a helyi adottságok széleskörű kihasználása (kastély, bányató, pincesor, lovarda...);
- szomszéd települések összefogással kerékpárút építése;
- a közfoglalkoztatás értékteremtővé tétele;
- az önkormányzat és a vállalkozó összefogásával a lakosság jobb kiszolgálása;
- racionálisabb vagyongazdálkodás;
- pályázati források elnyerése révén a település infrastruktúrájának és arculatának fejlesztése;
- aktív kapcsolati háló kiépítése;
- a nyilvánosság (külső és belső) növelése;
- egyedi, vonzó attrakció megvalósítása (pl. a kastélyfelújítás funkcióval)

Veszélyek:

- az önkormányzatok anyagi kiszolgáltatottsága, a központi források szűkössége;
- a lakosság elöregedése; a fiatalok elvándorlása;
- a pályázati kiírások, a források elosztásának kedvezőtlen elemei (a kiegyensúlyozottan működő települések hátrányos helyzete a támogatás során),
- Miskolc város kompromisszumkészségének hiánya ipartelepítési ügyekben;
- a nemzetközi és hazai jogi, közgazdasági feltételrendszer, körülmények romlása.

A helyzetelemzés összefoglalása

Annak ellenére, hogy településünk az országos mutatók, különösen pedig megyénk, tekintetében, azon belül is a leghátrányosabb helyzetű települések sorában – lakosságának összetétele, infrastrukturális ellátottsága, logisztikai lehetőségei, a relatíve kedvező foglalkoztatási adatok, a kulturált települési arculat, a köznyugalom és közbiztonság, a lakossági elégedettségi vélemények stb. révén – **előkelő helyet foglal el**, a megvizsgált fő gazdasági és társadalmi mutatók alapján, **a jövő tervezése szempontjából az alábbi megállapításokat kell megtennünk:**

1. Szirmabesenyő népessége fogy

Az elmúlt 15 évben jól kimutatható fogyási trendből megállapítható: Szirmabesenyő népessége folyamatosan és lineáris csökken. A csökkenés mértéke (a 2000-2013 közötti időszakra vetítve):

- a lakónépesség tekintetében: 536 fő (11%);
- az állandó népesség tekintetében: 381 fő (8%).

Amennyiben ez a trend folytatódik, a település népessége 5 év múlva a „lélektani” 4000 fős határ alá kerülhet.

2. Szirmabesenyő népessége öregszik

A település korcsoportonkénti mutatói egyértelműen jelzik: Szirmabesenyő népességének mintegy 25%-a 60 éven felüli, 14,5%-a 18 éven aluli.

A jövő szempontjából a legifjabb korosztályok szerepe kulcsfontosságú. Egyrészt, mert a jövőépítés elsősorban az ő érdekükben (is) történik, hamarosan pedig általuk, másrészt: a legifjabb korosztály a települést hosszútávon fenntartó (a fenntartható fejlődést biztosító) erő; potenciális „humán erőforrás”: perspektivikusan munkaerő, illetve adóalany.

3. Szirmabesenyő lakossága relatíve szegényedik

A nem tartós munkahelyű foglalkoztatásban résztvevők száma, a szociális támogatást igénylők száma növekvő tendenciát mutat, az álláskereső korösszetétele és/vagy képzettsége a kor megkövetelte kvalifikált munkavégzésre nagyon korlátozottan vagy nem alkalmas.

4. Szirmabesenyő természeti, gazdasági, logisztikai és humán erőforrásbeli lehetőségei még kiaknázatlanok.

Településünk – földrajzi helyzeténél, fekvésénél, gazdasági és közlekedési kapcsolódásainál és kapcsolatainál, a koncentráló szellemi kapacitásánál fogva – a kihasználható és hosszabb távon kihasználható lehetőségek tárháza. A korábban felmerülő, de forráshiány miatt tervszinten maradt kezdeményezések, az esetlegesen csak irreális feltételekkel történő hasznosítási lehetőség elhárítása (repülőtéri ipartelepítés...), a kastély állagmegőrzésére tett intézkedések – lehetőséget teremtenek a fejlesztések újragondolására, tervezésre, illetve eredményt hozó gyakorlati lépések megtételére.

5. Szirmabesenyőnek nincs széleskörű és élő külső kapcsolatrendszere

Kevés mértékadó szakmai és társadalmi szervezetnek tagja az önkormányzat. Érdekérvényesítő képességünk nem megfelelő. A szakmai, társadalmi, lakossági kapcsolatok (ez utóbbiak civil szervezetek hiányában) csak kellő proaktivitással hoznak érdemi eredményt. Nincs egyetlen testvértelepülésünk sem.

6. Szirmabesenyő polgármesteri hivatalnak jelenlegi épülete távlatilag nem alkalmas a járással közös feladatok ellátására

A hivatal fontos szervezeti egységei egymástól távol, elégtelenül működő informatikai rendszerrel dolgoznak. A járási kirendeltség bővítése új szempontokat vet fel.

7. Szirmabesenyőben nem adottak magas szintű településüzemeltetéshez szükséges személyi és műszaki feltételek

A műszaki csoport multifunkcionális műhelyének gépei elavultak, nem áll rendelkezésre minden szakterületen megfelelő szakember. A jelenleg szakemberállomány 90%-a 3-4 éven belül nyugdíjba megy. A jelenlegi műszaki telephely minden elemében fejlesztésre szorul.

8. Szirmabesenyő egyes földterületei kihasználatlanok, illetve használatuk rendezetlen

Kevés az önkormányzati mobilizálható (forgalomképes) ingatlanvagyon, azok döntő többsége kihasználatlan, az arányaiban jelentősebb földterületek hasznosítása pedig nem megoldott. Jelenlegi állapot: a lakosság egy része – kvázi kiskerti jelleggel – önkormányzati földeket művel meg, termel zöldségfajtákat, szedi a földterület hasznait, a szívességi használat dokumentálása nélkül.

9. Szirmabesenyő önkormányzati tevékenységének nyilvánossága nem megfelelő

A régi honlap nem alkalmas az előírt és elvárt módon a lakossággal való kapcsolattartásra. Nyomtatott periodika nincs. Helyi televízió lényegében nem működik. A lakosság nagy része (szignifikáns mérés alapján) hallomásból tájékozódik a községet érintő kérdésekről.

10. Szirmabesenyő önkormányzata és a helyi vállalkozók között a kapcsolattartás nem elégséges

Az önkormányzat és a helyi vállalkozók között a párbeszéd elkezdődött, de még nincs rendszeres, formalizált, interaktív kapcsolat. Az érdekek kölcsönös érvényesítése esetleges és spontán. Az együttműködésre igény, vállalkozói klub létrehozására fogadókészség van.

11. Szirmabesenyő pályázati aktivitása mérsékelt volt

A „nem hátrányos helyzetű település” státusszal járó hátrányok kétségkívül nehezítették, nehezítik a helyzetet, de minden alkalmat meg kell ragadni a forrásteremtésre.

12. Szirmabesenyő civil, közösségi élete, sportélete feltámasztásra vár

A felmérések és félév tapasztalatai egyértelműen bizonyítják: van igény kisközösségek szerveződésére.

III. Fejlesztési program

1. Alapvetés

A helyzetértékelésben megfogalmazott, a népesség fogyására és öregedésére vonatkozó folyamatok dinamikájának csökkentése, majdani megállítása csak a helyben maradást elősegítő, kívülrre vonzást generáló eredményekkel, a kor követelményeinek megfelelő életkörülmények megteremtésével érhető el.

Nyilvánvaló, hogy ez az önkormányzati ciklus – a jelen programban megfogalmazott nagy horderejű, jelentős forrást igénylő, hosszabb távra szóló fejlesztések esetében – mindenekelőtt a tervezés, előkészítés szakasza lehet, a konkrét eredmények pedig, a saját forrásszervező-, szerző tevékenység hatékonysága mellett, külső körülmények függvényei.

A jövő megalapozása mellett minimumfeladat a település működőképességének, a településüzemeltetés elért színvonalának megőrzése, a kötelező önkormányzati feladatok ellátása.

2. A koncepcionális gondolkodást befolyásoló jogi, gazdasági, helyi környezet

- a kormány gazdaságpolitikája;
- a hazai és EU-s pályázati források kedvezményezési rendszere, elérhetősége;
- a megyei területfejlesztési program nyújtotta lehetőséget;
- Szirmabesenyő természeti és környezeti adottságai,
- a lakosság, a vállalkozói és civil szféra igényei, együttműködési készsége;
- a polgármester és a képviselő-testület elképzelései, ambíciója;
- az önkormányzat vagyoni helyzete, jövőbeni pénzügyi kondíciói.

3. A program alapelvei, cél-és eszközrendszere

- **prioritást élveznek** a kiegyensúlyozott gazdálkodáshoz szükséges **forrásteremtő** törekvések;
- a település fejlesztésének **összehangolása** a megyei és térségi programokkal, pályázati forráslehetőségekkel;
- belső **munkahelyteremtés támogatása**, elsősorban a szolgáltatások bővítésével és fejlesztésével;
- a **helyi adottságok** és nyugvó értékek **hatékonyabb kihasználása**;
- iparterületek hasznosítása révén **jelentős fejlesztési és működési forrásteremtés**;
- a település **megtartó/vonzó erejének növelése**;
- ifjúság-, idős-, civil-, kultúrabarát alprogramok kidolgozásával **a lakosság legszélesebb körének aktivizálása**;
- közösségformáló **közösségi élet** humán és infrastrukturális feltételeinek elemeinek megteremtése;
- nemzetközi, hazai és térségi- és **partnerkapcsolatok** bővítése, erősítése;
- az önkormányzat és a **vállalkozások** szervezett, rendszeres, folyamatos és érdemi együttműködésének megvalósítása;

- a természeti és épített környezet **környezettudatos fejlesztése**;
- a település egyedi arculatának megteremtéséhez szükséges saját programok, megvalósítási **tervek előkészítése, elkészítése**;
- a gyakorlati megvalósítások során a **magas szakmai színvonal** és **költségtakarékosság** elvének összehangolása;
- a külső és belső **nyilvánosság széleskörű biztosítása** (honlap, nyomtatott periodika, élő fórumok stb. révén);

4. Befektetői portfóliók készítése (befektetés-szervezés-ösztönzés-támogatás)

a) Iparterületek:

Szirmabesenyő közigazgatási határain belül önkormányzati és magántulajdonban számos olyan földterület található, amelyek szakszerű ingatlanfejlesztési tevékenység révén szakmai és/vagy pénzügyi befektetőknek felkínálhatók. Ezt támasztják alá a ma is látható fejlesztések, illetve terv- vagy szándékszínten ismert törekvések. Egyértelműen kijelenthető: élénkülő befektetői érdeklődés van a területek iránt.

Településünk saját, jelentős tőkéje (ezáltal stratégiai kitörési pontja lehet) az az 50 és fél hektáros terület, amely fekvését tekintve a miskolci Mechatronikai Park folytatása, s amelynek 15 hektáros része 2019-ig a Miskolci Repülőklub sportcélú használatában van.

Fontos és sürgősfeladatunk: a terület gyakorlati használatát előkészítő – már megkezdett – jogi, technikai és kooperációs folyamat folytatása és egy professzionális kínálati portfólió készítése. Így a terület az országos befektető szervezettel (HIPA) való együttműködés révén kijánálható lenne.

Tekintettel arra, hogy a Mechatronikai Park vonalas infrastruktúráját – az általuk lekötött kapacitáson felüli – jelentős többletkapacitással építették ki, a Miskolc városával való számunkra elfogadható egyezség esetén a fejlesztés (mindkét fél számára előnyösen) egyszerűbben megvalósíthatóvá válna.

A betelepülések és működés településünknek részben munkahelyet, főképpen pedig adóbevételt jelentene.

A magántulajdonban lévő, a 26-os út mentén fekvő, ipartelepítésre alkalmas területek feltérképezése megtörtént. A tulajdonosokkal való kooperáció révén önkormányzatunk, mint közvetítő, kijánáló, menedzselő szervezet segítheti a befektetés-szervezést, ezáltal cégek betelepülését.

b) Szirmay kastély

Szirmabesenyő ékköve. Idegenforgalmi attrakciós hasznosításának előkészítésére ugyancsak befektetői portfólió készítése szükséges. (Lásd: idegenforgalom)

Olyan befektetések fogadását célszerű támogatni, amelyek a környezettel harmóniában működve mindenekelőtt az adóbevételeket növelik, nem mellékesen – bár a község foglalkoztatási mutatói jóval az átlag felettiek – helyi tartós munkahelyeket is teremtenek.

5. Munkahelyteremtés, foglalkoztatás

A meglévő munkahelyek megtartása, új tartós munkahelyek megteremtése – sajátos eszközrendszere révén – alapvetően a gazdasági szféra lehetősége és feladata. E tekintetben az önkormányzat generáló, közvetítő, jogi és adminisztratív eszközeivel segítő szerepet tölthet be. Mint maga is munkáltató tartozik felelősséggel a saját hatáskörében lévő munkahelyekért. Meghatározó szerepe lehet a szociális jellegű foglalkoztatásban:

a) Közfoglalkoztatás

Önkormányzatunk a munkaügyi szervezetekkel együttműködve szervezi a közfoglalkoztatást. E téren előre, különösen hosszabb távra tervezni rendkívül nehéz, de a lehetséges központi eszközök megismerésével, a helyi munkanélküli lakosok folyamatos és rendszeres nyilvántartásával, a közmunka által is értékteremtő feladatokat tartalmazó tervek készítésével állhatunk állandó készenlétben az adódó lehetőségek kihasználására.

A négy foglalkoztatási lábon álló START mintaprogramunk (mivel a nem hátrányos helyzetű településeket a rendszer nem kedvezményezte) 2015-ben nem nyert támogatást. Feladatunk: élni az esetlegesen kínálkozó újabb pályázati lehetőséggel, illetve a program egyes elemeit (kertészkedés, állattartás, gombatermelés, betonelem-gyártás) külső támogatás nélkül is megvalósítani.

b) Szociális szövetkezetek

A kormányzat által központi pénzeszközökkel támogatott szociális jellegű, önszerveződésen alapuló, máshol már eredményeket hozó foglalkoztatási forma községünkben még nem működik. A szociális szövetkezet célja a tagjai gazdasági, kulturális, oktatási, szociális, egészségügyi szükségleteinek kielégítése, valamint munkanélküli, illetőleg szociálisan hátrányos helyzetben lévő tagjai számára munkafeltételek teremtése. A tagoknak kötelező a személyes közreműködés a szociális szövetkezet tevékenységében. Meg kell vizsgálnunk a szociális szövetkezetek létrehozásának működtetésének igényét és lehetőségeit.

6. Településüzemeltetés, közszolgáltatások

Az önkormányzat alapvető célja és elsődleges feladata a település kiegyensúlyozott üzemeltetésének és működésének biztosítása. Önkormányzatunk megalapította a 100 %-os tulajdonában álló, Szirmabesenyői Településüzemeltetési, Gazdaságfejlesztési és Vagyonkezelő Nonprofit Kft. nevű gazdasági társaságot. Erősebb tervező munkával az eddigi eredmények és színvonal megőrzése mellett, új szervezeti keretek között – a takarékos gazdálkodáson túl forrástermelő- és szervező szereppel is – a hatékonyabb vagyonműködtetés és komplexebb szolgáltatás feltételeinek megteremtése, nyújtása. A településüzemeltetés szakmai színvonalát meghatározó személyi feltételek és korszerű műszaki infrastrukturális háttér (géppark) megteremtése sürgető feladat. A rendelkezésre álló műszaki telephely beruházás jellegű fejlesztésére pályázásra alkalmas terveket kell készíteni.

Az egyéb közszolgáltatások tekintetében változatlanul cél a szolgáltatások színvonalának megtartása, ahol pedig indokolt és lehetséges, emelése, illetve bővítéssel, korszerűsítéssel, gépi eszközök, járművek beszerzésével jobb technikai-technológia feltételek megteremtése.

a) Közterületek, úthálózat karbantartása, fejlesztése; köztisztaság

- Szirmabesenyő közterületei általánosságban kulturált település benyomását keltik, ugyanakkor a lehetőségekhez képest számos (mindenekelőtt szerkezeti, praktikus használati és a részletekben arculati) hiányosságot mutatnak;
- A tárgyi időszakban változatlanul napi feladat a lakosság által megszokott és elvárt köztisztaság biztosítása;
- A tereprendezési feladatok mellett fásítási programmal, a zöldterületek növelésével és korszerű virágosítással szükséges javítani, egységesebbé, harmonikusabbá tenni a faluképet;
- Kulcskérdés a belterületi utak állapota; az úthálózat átmenő forgalom miatti leterhelése gyakori kátyúzást igényel, mely évente megkerülhetetlenül jelentkező költségvetési tétel;
- A tárgyi időszakon belül indokolt lenne az aszfaltszőnyeg-csere a József Attila, Sajó utcákban, az Erdősoron és a Felső temető melletti utcában;
- Külön kérdést jelentenek a be-és összekötő utak; Sajókeresztúrral és Sajóvámossal összefogva el kell érni, hogy végre felújítsák a településeinket összekötő utakat;
- A járdák rossz állapota miatt hathatós beavatkozás szükséges az Állomás, Petőfi, Alkotmány, Kölcsey és Besenyei utcákban;
- Szirmabesenyő köztisztasága az önkormányzati és lakossági tevékenység révén elismert, ugyanakkor a lakosságra vonatkozó rendeletben megfogalmazottaknak teljes körben érvényt kell szerezni, a lakosság öntevékenységet ismeretterjesztéssel, tájékoztatással is támogatni; idősek, elesettek, munkára képtelen lakosok utcafrontjának karbantartását az önkormányzat kész elvégezni.

b) Csapadékvíz-elvezetés

- A csapadék-vízvezetés csak részben megoldott a településen. A kivitelezési tervek csak egy ütemre készültek, a kivitelezés hiányosságait utólag kellett pótolni,
- Sürgősen el kell végezni a fennmaradt területekre is tervező munkát, azt követően pályázati források révén folytatni a kivitelezést;
- Különböző technikai megoldással ez érinti a Széchenyi, az Arany János, Állomás, Akác, Erdősor, Kölcsey utcákat;
- A helyi szakmai- és segéderők mozgósításával, kiképzésével a kivitelezés feladatainak jelentős része (betonelemek gyártás, bedolgozása, terep-előkészítés...) saját erőből – közfoglalkoztatottak bevonásával – is megoldható.

c) Ivóvízellátás, szennyvízkezelés, hulladékkezelés

- Az önkormányzat az ÉRV Zrt. mint szolgáltató révén a következő időszakban is gondoskodik a lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátásáról. Néhány közkút még jelenleg is üzemel, túl a közszolgálati szerepükön, még (a múltat idéző) üde színfoltot is jelentenek az adott helyeken;

- A szennyvízelvezetés-kezelés jórészt megoldott, fontos feladat a környezeti terhet jelentő visszások, esetleges visszaélések következetesebb ellenőrzéssel történő visszaszorítása;
- A hulladékgyűjtés-, elszállítás a MIREHuKöz Nonprofit Kft. mint szolgáltató révén megoldott. Évente két lomtalanítási akcióvak is segítjük a lakosságot;
- A temetői hulladékonténer ürítése vállalkozóval kötött szerződés alapján megoldott;
- Dinamikus lépések szükségesek a lakosság környezettudatosságának erősítésére, és konkrét intézkedések a szelektív hulladékgyűjtés széleskörű elterjesztésére, általánossá tételére, az illegális hulladéklerakás megakadályozására.

d) Önkormányzati intézmények működtetése, fenntartása, fejlesztése

Valamennyi önkormányzati intézmény épülete több mint 25 évvel ezelőtt épült. Felújításokra szakaszosan sor került, a karbantartásuk megtörtént.

- *Bölcsőde*: a gyermeklétszámhoz elegendő kapacitással rendelkezik, a további jó színvonalú szakmai munkához szükséges infrastrukturális feltételek adottak; az épület jó gazda módjára üzemeltetése a feladat,
- *Óvoda*: tekintettel arra, hogy az óvoda egy fedél alatt működik az önkormányzati konyhával, és annak bővítése mindenképpen indokolt, a tervezett beruházás érinti az óvodai épületrészt is; jobb feltételeket teremtve a szakmai munkához;
- *Iskola*: a szakmai irányítást a Klebesberg Intézményfenntartó Központ végzi, az iskola épületének fenntartása az önkormányzat feladata; a tárgyi időszakban az iskola épületegyüttesének komplex és komplett felújítása lenne indokolt, különös tekintettel az energiaracionalizálásra, illetve a sportolási lehetőségek bővítésére;
- *Művelődési ház és könyvtár*: az intézmény felújított épületének állapota jó; a tartalmi munka személyi és tárgyi-technikai feltételeinek megerősítése szükséges;
- *Sporttelep*: a pálya a község perspektivikus területrendezési, településfejlesztési szempontból alkalmatlan helyen van; áttelepítése és egy új, korszerű, több sportágnak teret adó sportközpont kialakítása – az ehhez szükséges, pályázásra alkalmas tervek elkészítése – lenne szükséges;
- *Egészségügyi központ*: infrastruktúrája elavult, teljes felújításra szoruló; célszerű lenne egy új egészségügyi központ építése, azzal párhuzamosan a jelenlegi építménynek az egészséges életmód szolgálatába állítása,
- *Önkormányzati konyha*: kapacitásán túl működik, bővítése a belső és külső igények alapján teljes mértékben indokolt; pályázati forrásból; a tervezés megtörtént, a pályázat beadásra kész;
- *Polgármesteri hivatal*: a gazdasági részleg a hivataltól távol van; a célszerű összevonás miatt és a járási hivatallal történt egyeztetés alapján, mely szerint a község egyfajta járási alcentrum szerepet kaphat, indokolt a jelenlegi hivatali épület jelentős (az üzemeltetés takarékosági szempontjait maximálisan szem előtt tartó) bővítése, mindezekkel párhuzamosan településünk központi terének újratervezése, egy igazgatási-szolgáltató negyed és kapcsolódó részeinek kialakítása; a tervezés folyamatban van; pályázásra alkalmas portfólió készül.

e) Köztemető(k) fenntartása

- A település két temetője közül a Felső temető önkormányzati, az Alsó temető egyházi (római katolikus) tulajdonú;

- Az önkormányzat a tulajdoni viszonyoktól függetlenül mindkét helyen elvégzi a szükséges karbantartási, felújítási munkákat;
- Az egyházi temetővel kapcsolatos teendők elvégzését a plébániával együttműködési szerződésben kell rendezni.

f) Tömegközlekedés

- Szirmabesenyő tömegközlekedési lehetőségei alapvetően jók. A szolgáltató az Észak-magyarországi Közlekedési Zrt. A változó lakossági igények folyamatos megismerésével, a még érintett települések polgármestereivel összefogva képviseljük a közös érdekeket a szolgáltatónál;
- Felül kell vizsgálni, és – a karbantartás mellett – fel kell újítani a községben lévő buszmegállókat; a tárgyi időszakon belül újjakkal lenne célszerű kiváltani azokat.

g) Idegenforgalom

- Szirmabesenyőnek jelenleg nincs mérhető idegenforgalma, vélhetően nem is lesz idegenforgalmi nagycentrum, ugyanakkor megvannak azok a természeti és épített környezeti adottságai, illetve lehetőségei, amelyekkel élve speciális turisztikai célpont, sajátos színpont viszont lehet;
- A Szirmay kastély felújítása révén kulturális vonzerő, nagyszabású rendezvények (konferenciák, esküvők, bálók, vállalkozói rendezvények színterévé válhat;
- A jövő tekintetében építeni lehet a Király-hegy pincesorára, a Sajó folyó által nyújtható sportolási és szórakozási lehetőségekre, illetve a már ma is létező, magántulajdonban lévő nemzetközi szintű lovardára, valamint;
- Meg kell vizsgálni a nem önkormányzati tulajdonban lévő bányató jogi státuszát, a jövőbeni közösségi hasznosítás feltételeit és lehetőségeit;
- Új lehetőségeket teremtett a Mária Út zarándokúthoz történt csatlakozásunk, illetve az a tény, hogy a római katolikus templom udvarában a parókia átalakítása révén zarándokszállás létesítését tervezi az egyház;
- Az előbbiekkal párhuzamosan szükséges a kiskereskedelmi és vendéglátó szolgáltatások fejlesztésére irányuló vállalkozói kezdeményezések önkormányzati eszközökkel történő segítése.

h) Egészségügyi ellátás

- Az önkormányzat a jövőben is biztosítja az egészségügyi ellátás személyi és infrastrukturális feltételeit;
- Biztosítja a háziorvosi, gyermekorvosi, fogászati, védőnői ellátást, a központ orvosi ügyeletet;
- Együttműködik az egészséges életmód népszerűsítésben, a kapcsolódó ismeretek terjesztésében, akciók megszervezésében,
- Szervezett programok, előadások révén be kívánja vonni több szakvizsgával rendelkező háziorvosait a helyi egészségügyi ismeretterjesztő, prevenció jellegű tevékenységbe;
- Pályázati úton támogatást kíván nyújtani új, korszerű, nagy költségigényű, a gyógyító munkához szükséges gépek, berendezések beszerzéséhez,
- Perspektivikusan szándék van egy új, korszerű egészségügyi központ kialakítására.

i) Közművelődés, kultúra

- Önkormányzatunk a közösségformálás egyik legfontosabb területének tekinti;
- Kulcsszerepet szán a Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtárnak; ehhez
- Biztosítja intézménye működésének tárgyi-technikai, anyagi és személyi feltételeit;
- Az intézmény a képviselő-testület elé terjesztendő komplex éves közművelődési, illetve a helyi önkormányzati programokra, ünnepekre, közösségi, hagyományőrző-és teremtő akciókra, kiállításokra stb. vonatkozó feladat-és ütemterv alapján terveze és szerveze meg, illetve végezze tevékenységét;
- A programok során kiemelten adjon lehetőséget a helyi és helyi gyökerű művészek, fiatal tehetségek bemutatkozására;
- Az intézményen belül biztosítani kell a működő és formálódó civil szervezetek, szakkörök, öntevékeny csoportok részére a közösségi teret, tevékenységük szakmai és informatikai segítségét, támogatását;
- A Műv. Ház legyen technikai gazdája a helyi periodikának, a „Hagyományok háza” valamint az „Őrizzük meg Szirmabesenyő arcait!” humán értékmentő programnak.

j) Sporttevékenység, egészséges életmód

- Önkormányzatunk a hagyományokra alapozva és a lakossági igények szem előtt tartásával – fontosnak tartja a helyi sporttevékenység aktivizálását, sokoldalú támogatását;
- A formálisan is megújult Szirmabesenyői Sportegyesületen (SZISE) belül olyan szakosztályok létrehozását támogatjuk, amelyek a helyi tradíciókat viszik tovább (labdarúgás, kosárlabda...), illetve olyanokat, amelyek Besenyőben egy idő óta népszerűek és szép jövő elé néznek (karate);
- A szirmabesenyői fiatal sportolók korábban a miskolci nagy klubok utánpótlásbázisát is jelentették; szerencsés lenne ezt a munkát szervezett helyi keretek között végezni;
- Külön is kívánjuk támogatni az óvodához és az iskolához kapcsolódó infrastrukturális fejlesztéseket (pl.: műfüves sportpálya);
- Perspektivikusan a jelenleginél alkalmasabb helyen egy új sportcentrum kialakítása a cél, addig is a salak futópályát és füves pályát felújítjuk, a karbantartást segítjük;
- Valamennyi fejlesztés a – korosztályoktól független – tömegsport támogatása, segítése érdekében történik,
- Az anyagi feltételek jelentős részének megteremtése érdekében a SZISE rendszeres pályázása szükséges a TAO-forrású sporttámogatások elnyerésére;

k) Szociális ellátás

- Szirmabesenyő lakosságának általános szociális helyzet a megyei helyzethez képest sokkal kedvezőbb. A belső tendencia azonban azt mutatja, hogy változatlanul szükséges az önkormányzat szerepe;
- A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakult. A folyamat érinti a települési önkormányzatok rendeletalkotási kötelezettségét is. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 2015. március 1-jén hatályba lépő 132. § (4) bekezdés g) pontja szerint *felhatalmazást kapott a települési önkormányzat, hogy rendeletben szabályozza a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági*

feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait;

- A törvény a korábbinál nagyobb lehetőséget kínál az újszerű helyi ötletekre, kezdeményezésekre;
- A szociális szolgáltatások keretében az önkormányzat biztosítja a Családsegítő Szolgálat, a Gyermekjóléti Szolgálat segítségnyújtását, a szociális étkeztetést;
- A demográfiai adatok ismeretében az egyes szolgáltatások szerepe, súlya felülvizsgálatot igényel.

l) Gyermek-és ifjúságvédelem

- A helyzetértékelésben megfogalmazott tendenciák miatt (is) megkülönböztetett figyelmet érdemel;
- Az önkormányzat minden eszközzel támogatja a helyi fiatalok szabadidejének hasznos, kulturált eltöltését, azokat a programokat, amelyek a felvilágosításukat, nevelésüket, művelődésüket és szórakozásukat szolgálják, a lakóhelyükhöz kötődét erősítik;
- A társulási formában működő Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak biztosítása mellett
- Kiemelt közösségi figyelmet kell fordítani a deviáns magatartások megelőzésére, kezelésére, különösen pedig (tapasztalt jelenségek alapján) a családon belüli erőszakra és a drog-prevencióra.

m) Közbiztonság, vagyonbiztonság

- Szirmabesenyő közbiztonsága a Sajóbábonyi Rendőrőrs égisze alatt alapvetően jó; egyes jelenségek azonban további intézkedések megtételét követelik meg;
- Önkormányzatunk támogatja a térfigyelő rendszer bővítését;
- Támogatjuk a polgárőrség szervezetének megerősítését, együttműködését a rendőrséggel, illetve a mezőőri szolgálattal.
- A jelzett szervezetekkel együttműködve a lakosság körében ismeretterjesztő, bemutató programokkal kell népszerűsíteni tevékenységüket, erősíteni a lakosság jogkövető, megelőző magatartását.

n) Katasztrófavédelem (tűzvédelem, polgári védelem)

- Önkormányzatunk a vízügyi hatósági feladatokat is ellátó B-A-Z Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Miskolci Kirendeltségével tart kapcsolatot referensünk révén.
- Együttműködésünk részeként ismeretterjesztéssel és bemutatókkal kell közelebb hozni a lakossághoz a szervezet, és a közönség előtt kevésbé ismert tevékenységét.

7. Helyi adópolitika

A társadalmi igazságosság megköveteli, hogy a közterhek viseléséből a közösség minden tagja anyagi erejének megfelelő arányban kivegye a részét, ezért az a cél, hogy a helyi adórendszer a lehető legszélesebb rétegeket vonja be az adófizetésbe. Olyan döntéseket azonban nem kívánunk hozni, mint ahogyan eddig sem így történt, amely elviselhetetlen terheket ró a lakosságra és a vállalkozókra.

Önkormányzatunk legnagyobb belső bevétele a helyi adókból (iparűzési adó, építményadó) származik. Fontos, hogy ez a forrás nemcsak tervezhető, de befolyó bevétel is legyen. Az adóbevételek ésszerű, célszerű, takarékos és átlátható felhasználásával, annak hiteles és közérthető bemutatásával kell növelni az adózási készséget, hajlandóságot.

Képviselő-testületünk az éves költségvetések előkészítésekor felülvizsgálja hatályos adórendeleteit.

Sokoldalú és széleskörű tájékoztatással tudatosítani kell, hogy az adóbevétel a köz javát szolgálja, és nélkülözhetetlen a feladatok ellátáshoz. Tudatosítanunk kell, hogy az adórendszer nem „kőbe vésett”, azaz mindkét irányba – kellő feltételekkel és előkészítéssel – megfontoltan módosítható.

Tudatosítani kell, hogy az önkormányzatok anyagi kondíciói alapvetően megváltoztak, az állami támogatások drasztikus csökkenése új alapokra helyezte a gazdálkodást, a nagyobb önállóság kiszolgáltatottságot is jelent.

Tudatosítani kell, hogy az önkormányzat még számos adófajtát vethetne ki, ezzel a jogával azonban eddig nem kívánt élni, nem kívánt többletterheket kiróni.

A szociálisan rászorultakat nem az adórendszeren, hanem a szociális támogatási rendszeren keresztül kívánjuk támogatni.

Az adózás alanyok általi elfogadtatásán túl – éppen a társadalmi érzékenység miatt – megkülönböztetett figyelmet kell fordítani az adminisztrációra: az adók kivetésére, beszedésére, behajtására, az adót meg nem fizetők meggyőzésre, megbírságolására, a kintlévőség csökkentésére; a személyiségi jogok tiszteletben tartása mellett az adózási morál nyilvánosságára.

Az önkormányzat megkülönböztetett figyelmet fordít az adózással foglalkozó köztisztviselők továbbképzésre, feladataik elvégzésének segítésére.

8. Belső és külső kapcsolati háló bővítése, megerősítése

Egy település életében a belső kapcsolatrendszer a közösségi kohézió alapeleme. Önkormányzatunk nyílt és konstruktív együttműködést kíván kialakítani és fenntartani lakossággal, a településen működő egyházakkal, civil szervezetekkel, vállalkozásokkal és vállalkozókkal, a helyi társadalmi élet minden olyan szereplőjével, önszerveződésével, akik/amelyek képesek együttműködni a település közös céljainak megvalósítása érdekében. A szervezetekkel való közös munka sarokpontjait, fő elemeit együttműködési megállapodásokban kész megfogalmazni.

Önkormányzatunk törekszik arra, hogy a szomszédi, járási, megyei és országos kapcsolatok továbbfejlesztése, adott esetben intézményesítése révén Szirmabesenyő Nagyközség törekvéseit megismertesse, azokhoz támogató partnereket szerezzen, szervezeti tagság révén pedig a helyi érdekeket érdemben, eredményesen képviselhesse.

Korábban intézményes nemzetközi kapcsolatok nem épültek ki, ún. testvér települése Szirmabesenyőnek nincs. A cikluson belül el kell érni, hogy az önkormányzati és a lakossági, családi együttműködés megalapozása céljából (alapos megfontolást követően) valamely határon túli magyar nyelvű településsel tartalmas partneri kapcsolatot alakítsunk ki.

9. Az önkormányzati munka belső és külső nyilvánosságának fejlesztése

A napi munka során és a lakossági visszajelzésekből érzékelhető: az önkormányzati tevékenység nyilvánossága nem megfelelő. A lakosság egy része így hallomásból, a folyamatban eltorzuló információk, fél-információk alapján formál, illetve nyilvánít véleményt. Ennek megváltoztatására egy komplex nyilvánosság-terv készítése szükséges, amelynek legfontosabb elemei: új honlap készítése, időszaki írásbeli kiadvány megjelentetése, a helyi televíziós adás lehetőségének megvizsgálása, a lakossággal való személyes, interaktív kapcsolattartás módjai, színterei.

10. A 2015-2019 évek közötti időszakra tervezett főbb előkészítő munkák, beruházások és fejlesztések

1. Zöldmezős ipari zóna (50,5 ha, a miskolci Mechatronikai Park mellett) infrastrukturális előkészítése; költség; *pályázati forráslehetőség: TOP*
2. Zöldmezős ipari zóna (ipari park cím megpályázásához) infrastrukturális fejlesztése a 26-os főközlekedési út mentén; *pályázati forráslehetőség: TOP*
3. Szirmay kastély: az épület és környezetének (park, szolgáltatások) komplett felújítása, komplex kulturális, idegenforgalmi hasznosítása – egyedi, kiemelt attrakciós-projektként; beruházási; *pályázati forráslehetőség: TOP 2.A.5.1;*
4. Az egészségügyi szolgáltató központ bővítése, felújítása; *pályázati forráslehetőség: TOP*
5. Általános iskola épületének és a tornateremnek a felújítása (energiaellátás racionalizálása); *pályázati forráslehetőség: TOP*
6. Közvilágítás korszerűsítése (energiaellátás racionalizálása); *pályázati forráslehetőség: TOP vagy KEHOP*
7. Polgármesteri hivatal bővítése, a jelenlegi helyszűke és a bővülő járási kirendeltség helyének biztosítása céljából; *pályázati forráslehetőség: kormányzati céltámogatás*
8. Önkormányzati konyha felújítása, kapacitás bővítése (energiaellátás racionalizálása); *pályázati forráslehetőség: BM pályázata – önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések; országos előirányzat*
9. Bekötőút, állomás szakasz teljes körű felújítása (Magyar Közútkezelő Nonprofit Kft. a fenntartó); *pályázati forráslehetőség*
10. Belvízelvezetés II. ütem; *pályázati forráslehetőség*
11. Belterületi útfelújítás; *pályázati forráslehetőség*

12. Településüzemeltetési, gazdasági, műszaki telephely kialakítása (korszerű energiaellátással); költség: *pályázati forráslehetőség*
13. Műfüves sportpálya: az iskola és a nagyközönség szolgálatában; *pályázati forráslehetőség: MLSZ*
14. Hagyományőrző tájház kialakítása: költség: *pályázati forráslehetőség: CLLD*
15. Köztéri alkotás felállítása; *pályázati forráslehetőség: NKA*

TOP: Terület-és Településfejlesztési Operatív Program

KEHOP: Környezeti és Energia Hatékonysági Operatív Program

MLSZ: Magyar Labdarúgó Szövetség

CLLD: Közösségvezérelt Helyi Fejlesztések Program

NKA: Nemzeti Kulturális Alap

Szirmabesenyő, 2015, május 22.